

Ministri i nadzorni odbori

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2007/2/27 14:08:58

Afera „Brodosplit“ i zahtjev SDP-a za izglasavanje nepovjerenja ministru Vukeliću (koji smo mi podržali i u raspravi i u glasanju) pretvorila se u raspravu o tome mogu li (ili smiju li) ministri biti članovi nadzornih odbora? Tome je očito najviše doprinjela urađena Adlešić koja je od Sanadera zatražila povlačenje svih ministara iz nadzornih odbora. Usput, nije mi jasno zašto su onda ona i još dva njena zastupnika glasali u korist Vukelića. I kako to, esto biva, tako se i sada cijela rasprava svela na samo jedan mali segment problema: ministri u nadzornim odborima. A problem je daleko širi.

Započinje još odredbom zakona da DRŽAVNI DUŽNOSNICI mogu biti birani u NADZORNA ili UPRAVNA tijela društva OD POSEBNOG DRŽAVNOG INTERESA, čiji popis na prijedlog Vlade utvrđuje SABOR.

Tko su DRŽAVNI DUŽNOSNICI? Prema mojoj evidenciji, po važećem zakonu postoje 33 kategorije državnih dužnosnika s negdje oko 350 osoba koje imaju taj status. Među njima su i ministri ali i saborski zastupnici kao i DRŽAVNI TAJNICI što je za ovu temu najbitnije.

Postoji li POPIS društava OD POSEBNOG DRŽAVNOG INTERESA? Postoji! Sabor ga je utvrdio iz trećeg pokušaja. Na popisu koji je Vlada prvi puta poslala Saboru bilo je oko 500 poduzeća koja su oni htjeli proglasiti „društva od posebnog značaja“. Pažljivim istraživanjem, na tom popisu našli smo i poduzeća koja su u međuvremenu likvidirana ili u njima država nema udjele.

U ponovnoj raspravi u Saboru upozorili smo Vladu da na tom popisu mogu biti doista samo ona društva koja IMAJU posebni značaj za Republiku Hrvatsku. Nije pomoglo. Izglasali su popis na kojem je 210 društava. Odmah nam je bilo jasno da je razlog inzistiranja na takovom popisu mogućnost da u nadzorne odbore imenuju nekoliko stotina ljudi iz redova svojih partnera u koaliciji.

Zanimljivo je i to da je Vlada u nadzorne odbore imenovala državne dužnosnike i prije no što je Sabor utvrdio listu, ime su se svi oni našli u sukobu interesa. O tome je zastupnik Kapraljević u nekoliko navrata upozoravao i nadležno povjerenstvo i predsjednika Vlade ali svi su se pravili gluhi.

Vratimo se sada prijedlogu urađene Adlešić. Što je u njezinom prijedlogu sporno? Prvo, traži da se iz nadzornih odbora povuku SAMO ministri. Zašto ne i na primjer DRŽAVNI TAJNICI? Zato što na funkcijama državnih tajnika HSLS ima trojicu koji su ujedno i članovi nadzornih odbora javnih poduzeća u državnom vlasništvu.

Što je s ZAMJENICIMA MINISTARA? Oni bi mogli ostati u NO? Koliko zamjenika ministara ima HSLS? I koliko je njih ujedno imenovanu i u različite nadzorne odbore?

Drugo, samo na MINISTRIMA ostaje i zbog toga što je svjesna da se širenjem rasprave može postaviti i pitanje članstva u NO i za župane, i za gradonačelnike i općinske

načinike.

Naime, i za njih je regulirano da mogu biti članovi NO samo u društvima s liste od posebnog značaja koju donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne ili regionalne samouprave.

Treće, što je sa saborskim zastupnicima? Smiju ili mogu li oni biti članovi NO? Treba li i o tome otvoriti javnu raspravu? Može li npr. zastupnik Ivo Lončar biti na članu Hrvatskih pošta?

Četrto, otvaranjem rasprave u Saboru koju ona nastoji izbjeći, mogao bi se postaviti zahtjev da se SVIM državnim, lokalnim i regionalnim dužnosnicima ZABRANE članstva u nadzornim odborima. A tu ona dolazi na sklizak teren. I zbog svojih ali i zbog koalicijskih kolega u nadzornim odborima.

Peto, ako se dužnosnici isključe iz nadzornih odbora, potrebno je u cijelosti reformirati način izbora UPRAVE i njenu odgovornost vlasniku. Naime, ako Vlada odgovara za poslovanje npr. Hrvatskih željeznica ili Hrvatskih šuma, ako županija odgovara za poslovanje županijske uprave za ceste ili općina za svoje komunalno poduzeće (a po postojećim propisima ta odgovornost postoji) onda mora postojati mogućnost da vlasnik može utjecati na rad toga društva. Za sada su to nadzorna tijela.

Druga je mogućnost da se uprave postave u direktnu odgovornost vlasniku (izvršnom ili zakonodavnom tijelu) a da nadzorna tijela imaju funkciju kontrole zakonitosti i racionalnosti. Ali što će nam onda Državni ured za reviziju?